

เทศน์อบรมฆราวาส

ณ วัดเขาใหญ่เจริญธรรม อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา

เมื่อวันที่ ๗ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๕๐ (คำ)

มีสติแล้วความคิดจะไม่เกิด

ใครอย่ามาถ่ายรูปพาบพิบ ๆ.นะ ให้อยู่ปรกติ มาแล้วเหมือนลิง พาบพิบ ๆ กวนตลอดเวลานะ ดูหน้าดูหลังบ้างซิ เราไม่อยากดูอยากตำใครนะ เหตุการณ์มันหากมีอย่างนี้ละ หนึ่งวันนี่หนึ่งวัน หนึ่งวันมาก หาที่ระบายออก ใครแยบทางไหนก็ใส่ตุ้มเลย แล้วก็ไม่ต้องหัวละ ยาท้มใจไม่ต้องวันนี้ ไม่ต้องเอายาท้มใจมา นอกจากมันจะสะพายอะไรมาอีกก็ใส่กันอีก วันนี้ก็หนึ่งวัน หนึ่งวันเหมือนกันวันนี้ หนึ่งวันทั้งวัน ไปไหนมีแต่เทศน์ ๆ เลยเทศน์ทั้งวันเลยเรา ผกตกปึกแป๊ก ๆ.เลยหายไปไม่ตก

นี่สวยงามดูซิ มองดูเลื่อมพับ ๆ ข้างนอกสวยงาม แต่ข้างในเหมือนส้วมเหมือนถ่าน มันไม่ดูข้างใน มันดูแต่ข้างนอก ใครมาก็ตบแต่งตั้งแต่ภายนอก ๆ ภายในไม่ตกแต่งเลย เอา ค้านมา ถ้าเห็นว่าผิดแล้วให้ค้านมา ถ้ามาแล้วใส่แล้วนะ ไม่มากก็น้อย ไม่งั้นทางนี้ก็ต้องยาแก้ปวดหัว ถ้าไม่มียาแก้ปวดหัวมา ดูไม่ได้ ดุก็ทวิใหญ่เลย

หนึ่งวัน หนึ่งวันหนึ่งวันเพราะเทศน์มาตลอด ตั้งแต่ออกจากบ้านตาดมาเทศน์มาเรื่อย ๆ ไม่ได้หยุด เทศน์มาเรื่อยยั้งนั้นละ พวกจะกลับกรุงเทพฯ ก็มีอยู่หรือ หลังจากฟังเทศน์แล้วจะกลับกรุงเทพฯ กันก็มีอยู่หรือ อยู่กรุงเทพฯ อยู่มาตั้งแต่วันเกิด มานี้ชั่วประเดี้ยวประเดี้ยวก็คิดห้วงกรุงเทพฯ จะไปสวรรค์นิพพานที่ไหนได้ แสดงว่าสวรรค์นิพพานสู้กรุงเทพฯ ไม่ได้ เข้าใจไหมละ ใครมาก็คิดถึงแต่บ้านแต่เรือน สวรรค์นิพพานหมดความหมาย

เริ่มเทศน์ตั้งแต่ออกจากวัดป่าบ้านตาดมา เทศน์เรียงลำดับลำดามา เทศน์บุรีรัมย์ก็ไม่ว่าก็กัณฑ์ จากนั้นมานึกว่าจะผ่านมาที่นี่ แล้วก็มาเทศน์ที่โคราชอีก เขาเรียกว่าโคกกรวดหรืออะไร เขาก็มีงานดักอยู่ข้างหน้า เทศน์นั้นอีกแล้วค่อยมา มากี่เห็นดหนึ่งวันเข้าห้องพักเลย พอออกจากนั้นนิดหน่อย ก็ลงไปเดินจงกรม พอยึดเส้นยึดสายบ้าง ฝนก็ปึกแป๊ก ๆ.มา ก็เลยเดินไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วย เลยเข้าห้อง พอได้เวลาก็ลงมาที่นี้ วันนี้น่าจะไม่มีกำลังเทศน์เท่าไรนักละ เพราะหนึ่งวันมาตลอดทางแล้ว เทศน์ก็เทศน์ไป ๆ ลมออกหู ดั่งอุ ๆ อยู่หู ไม่ได้ออกปากมา มันดังอยู่หู สักเดี้ยวก็หยุดเท่านั้นละเทศน์ ถ้าลมได้ออกหูแล้วเสียงออกมานี้จะไม่มีนะ

ได้เห็นพี่น้องทั้งหลายเข้ามาสู่โรงธรรม โรงอบรมจิตใจให้มีความสะอาดสะอาดอันสงบผ่องใส เราก็ตีใจ อย่ามีตั้งแต่สั่งสมความสกปรกโสภณเข้าสู่ใจโดยถ่ายเดียว ระบายออกมา เป็นฟินเป็นไฟเผาไหม้กันทั่วโลกดินแดนอย่างนี้ไม่น่าดูเลย ทั้ง ๆ ที่เราเป็น

ลูกชาวพุทธ ลูกชาวพุทธต้องมีน้ำดับไฟติดตัวไปด้วย น้ำดับไฟคืออะไร คือธรรม ถ้ามันมีอาการไม่ดียังงี้ก็เอาธรรมจ่อเข้าไป สติธรรม ปัญญาธรรม สติจ่อเข้าไปจะเริ่มรู้สึกตัว ปัญญาธรรมคลี่คลายเหตุผลโลก ที่ดูเขาหรือไม่ดีต่อผู้หนึ่งผู้ใดนั้นเพราะเหตุไร ก็แสดงว่าเจ้าของไม่ดี หาที่ระบาย ได้ระบายให้คนอื่นเขาแหวัดว้าด ๆ แล้วก็เป็นที่พอใจว่าสบายไปครู่หนึ่ง เขาแบกพินแบกไฟจากลมปากของเจ้าของไปนั้นมากขนาดไหน เขาร้อนเพียงไร เราไม่ได้คิด ถ้าเป็นธรรมแล้ว การที่จะดูจะตำใคร ต้องไปจากเจ้าของคือไฟเผาหัวอกเจ้าของเสียก่อน ไม่มีทางระบายออก มันก็ออกไปทางวาจา กิริยาอาการต่าง ๆ ซึ่งเป็นเรื่องสกปรกโสภณเพิ่มไปอีกให้เลอะเทอะกันหมดในหมู่เพื่อนฝูง เลยอยู่ด้วยกันไม่ได้

ใครก็รำคาญ ๆ กับเสียงลมปากสกปรก ถ้ามีน้ำดับไฟคือใจ สติธรรมพอระลึกคิดขึ้นมา อะไรที่ไม่ดี ก็รับระดับดับที่ไฟในตัวของเราเอง เรื่องก็ไม่ระบาดสาดกระจายออกไปข้างนอก ต่างคนก็ต่างอยู่สงบร่มเย็น นี่เรียกว่าผู้มาเสาะแสวงหาธรรม ให้อุหัวใจตนเองก่อนอื่นที่จะระบายออกต่อผู้ใด ให้อุหัวใจของตนเสียก่อน หัวใจเรามันเป็นไฟหรือเป็นน้ำ มันมีสติปัญญาปกครองอยู่หรือไม่ หรือปล่อยให้ตั้งแต่นิสัยบ้า ๆ บอ ๆ นั้นมันกระจายอยู่ทั่วหัวใจ แล้วก็ออกไปสู่ภายนอกให้เป็นพินเป็นไฟอย่างนั้น ให้ถามตัวเองบ้างนะ

นั่นละการปฏิบัติธรรม การมาสอนธรรมก็สอนที่หัวใจ ที่อื่นไม่สำคัญยิ่งกว่าหัวใจ เมื่อใจได้รับอรรถรับธรรมเข้าไปสู่ตัวเองแล้ว ใจนั้นจะเป็นผู้สั่งการสั่งงานทุกอย่าง ไม่ว่าผิดถูกดีชั่วประการใด ใจจะเป็นผู้วินิจฉัยใคร่ครวญก่อนอื่น แล้วก็นำออกแสดง ไม่ค่อยผิดพลาดคนเรา แต่ส่วนมากออกตามนิสัยนั้นแหละ มันถึงมีผิดพลาดอยู่เรื่อย ๆ ตนเองผิดแล้วจะทำให้คนอื่นถูก มันไม่ถูกแหละ มันก็ยิ่งผิดไปเรื่อย ๆ ถ้าตัวเองถูกแล้ว แสดงออกไปคนอื่นก็ได้รับผลประโยชน์จากการแสดงของตน นั่นเรียกว่าธรรมเป็นประโยชน์แก่ตัวเองและผู้เกี่ยวข้องทั้งหลาย พลอยได้รับผลแห่งธรรมไปตาม ๆ กัน

เพราะฉะนั้นท่านจึงสอนให้มีการอบรมจิตใจ เพราะใจนี้เป็นบ่องานใหญ่ทีเดียว เรียกว่า โรงงานใหญ่อยู่กับใจ พอตื่นนอนขึ้นมาใจติดเครื่องแต่เมื่อไรไม่รู้ ติดเครื่องที่จะคิดจะปรุง จะพูดจะจา จะแสดงกิริยามารยาทต่าง ๆ แสดงออกมาได้ทันทีทันใด ไม่ทราบว่าจะติดเครื่องไว้ตั้งแต่เมื่อไร จนกระทั่งหลับถึงจะดับเครื่อง ถ้าคนเราไม่มีการหลับแล้วตายกันได้ง่ายมากนะ นี่ก็ดับเครื่องความคิดความปรุงยุ่งเหยิงวุ่นวายนั้นให้สงบลงไปด้วยการนอนหลับ เราอย่าให้เป็นอย่างนั้น มันคิดเรื่องอะไร ๆ ไม่ดี ให้สติปัญญาพิจารณาความคิดของตนเอง ให้สงบลงด้วยสติปัญญาแล้วจะไม่ลุ่มลุ่มไป ความคิดเหล่านั้นก็จะค่อยสงบตัวลงไป

นี่ท่านเรียกว่าอบรมใจ ยิ่งถ้านั่งภาวนาด้วยแล้ว ดูหัวใจที่มันกระดิกพลิกแพลง มันจะคิดไปในเรื่องใด สติจ่ออยู่ในนั้น เมื่อมีสติแล้วความคิดจะไม่เกิด ความคิดท่านว่าสังขาร สังขารนี้เป็นสมุทัย ออกมาจากอวิชชา อวิชชาเป็นรังใหญ่ของกิเลสทั้งหลาย รวมอยู่ที่หัวใจคืออวิชชา เมื่อมีสติบังคับไว้ รู้ตัวไว้แล้ว อวิชชาก็ไม่กล้าจะผลักดันให้สังขารที่เป็นไฟเป็นไฟ คึดออกมาแล้วพูดออกมา กระทำออกมาอันเป็นความไม่ตั้งงาม มันจะค่อยสงบลงไป

ท่านจึงสอนให้ดูใจของเรา ใจนี้ถ้ามีสติคอยดูอยู่แล้ว กิเลสจะไม่เกิด กิเลสเกิดจะเกิดเวลาเหลือทั้งนั้นแหละ เวลาที่มีสติอยู่มันจะมีกองเท่าภูเขาก็ไม่เกิดกิเลส สติเหนือหมดเลย ขอให้สติเกาะ บรรดาท่านผู้ปฏิบัติธรรมทั้งหลายอย่ามองข้ามสติ สติเป็นสิ่งสำคัญมากทีเดียว เมื่อสติยังจ่ออยู่ในหัวใจแล้ว สังขารที่เป็นกิเลสประเภทต่าง ๆ ซึ่งมันไหลออกมาตลอดเวลาไม่มีการยับยั้งนั้นมันจะสงบตัวลง เพราะสติเป็นน้ำดับไฟ สงบตัวลงไปใจก็เย็นขึ้นมา ท่านจึงสอนให้ภาวนา ให้ดูจิตใจ คือใจนี้มีกิเลส หลักของกิเลสอันใหญ่หลวงก็คืออวิชชา อวิชชาความไม่รู้ตัวนั้นละมันผลักดันออกมาให้คิดให้ปรุง ล้วนแล้วตั้งแต่เรื่องกิเลสตัณหาทั้งนั้น แล้วก็กวนตัวเองกวนคนอื่น ให้ได้รับความเดือดร้อนไปตาม ๆ กัน

ท่านจึงสอนให้ภาวนา การภาวนาเป็นเรื่องใหญ่โตมากที่สุดทีเดียว พุทธศาสนาหยั่งลงที่จิตใจ หยั่งลงที่คำภาวนา กิริยาอาการการพูดการจา การกระทำต่าง ๆ นั้นเป็นกิ่งก้านสาขาดอกใบของใจ ใจที่มีสติครอบครองอยู่แล้ว จะไม่คิดเรื่องราวที่เป็นอัมมกมลแก่ตัวเอง แล้วไม่ให้คิดก็ได้ ถ้าสติที่อยู่ติดแนบอยู่กับใจ ใจจะไม่คิด มันจะอยากคิดมันอัดอั้นตันใจคับหัวอกก็มี มันอยากคิด แต่สติบังคับเอาไว้ไม่ปล่อย เมื่อสติไม่ปล่อย ความคิดก็คิดขึ้นมาไม่ได้ สุดท้ายมันก็ค่อยสงบ เพราะสตินั้นแหละควบคุมไว้เพื่อความสงบของใจ กิเลสไม่มากวนได้ในเวลาที่มีสติควบคุมอยู่ เราจึงต้องตั้งสติให้ดีในเวลาภาวนายังเป็นของสำคัญ ไม่ให้คิดเลย

เราคิดมาตั้งแต่ตื่นนอนจนกระทั่งถึงเวลาภาวนา เพียง ๕ นาทีเท่านั้น บังคับจิตไม่ให้คิดนอกกลุ่มนอกทางดังที่เคยเป็นมาไม่ได้หรอก ให้คิดอยู่กับคำบริกรรมของเราเช่น พุทโธ หรืออัมโม หรือสังโฆ หรือคำบริกรรมใดก็ตามที่ถูกจริตนิสัยของตน ให้นำสติเข้ามาควบคุมคำบริกรรมนั้นไว้ไม่ให้คิด ไม่ให้ทำงานอย่างอื่น ให้ทำงานอยู่กับคำบริกรรม เช่น พุทโธ หรืออัมโม หรือสังโฆ เป็นต้นนี้เท่านั้น ใจจะค่อยสงบลง ๆ ให้มันพุ่งช่านรำคาญไปไหน เป็นไปไม่ได้

สติมีอำนาจมากที่สุด บังคับกิเลสทุกประเภท ไม่ให้เกิดได้คือสติ นอกจากนั้นไม่มี ปัญญาที่หลังนะ สติต้องเป็นอันดับหนึ่ง ไม่ให้คิดให้ปรุงก็ไม่คิด สติจ่ออยู่มันจะ

คิดเรื่องอะไร ถ้าเราไม่เผลอสติ มันก็คิดไม่ได้ ความคิดความปรุงมันเป็นตัวขโมย เป็นตัวผู้ร้าย เราเผลอเมื่อไรมันฉกขโมยปั๊บ คิดแล้วๆ เราก็ไม่รู้ที่เราคิดเรื่องอะไร แต่ความจริงนั้นคือสติเราไม่มี มันคิดได้ทั่วโลกรอบโลกนั้นแหละ

จึงให้พากันระมัดระวังสติ เฉพาะเวลาภาวนา ให้ตั้งสติให้ดี แล้วจิตใจจะค่อยสงบ ในขณะที่ตั้งสติอยู่นั้น สังขารที่เป็นกิเลสมันก็ไม่กวนใจ ใจมีสติครอบครองอยู่แล้ว ก็มีความสงบ ค่อยสงบลงไปๆ ต่อไปก็มีความสงบเย็นมากขึ้นๆ แล้วก็เกิดความสว่างไสว จนกระทั่งถึงเห็นความอัศจรรย์ภายในจิตใจ ที่เคยเลวร้ายมาแต่ไหนแต่ไรในเวลาภาวนาจนได้นั้นแหละ ให้พากันพิจารณาอย่างนั้น

พุทธศาสนาหยั่งลงที่ใจ กิริยาอาการภายนอกที่เราประพฤติปฏิบัติตามหลักศาสนานั้น เป็นกึ่งก้านสาขาดอกใบ อันส่วนใหญ่ นั่นก็คือสติกับจิต ควบคุมกันอยู่โดยสม่ำเสมอ นั้นเรียกว่ารักษาศาสนา อันเป็นรากแก้วอันสำคัญทีเดียว อันนี้จะถูกต้องดี

สติเป็นของสำคัญมาก เราเคยภาวนาได้มาแล้วให้พี่น้องทั้งหลายฟัง เพื่อเป็นเครื่องเตือนใจนั้นแหละ บวชไปที่แรกเห็นพระครูท่านเป็นเจ้าอาวาส ท่านเดินจงกรม ตอนเช้า ตอนตีสี่ตีห้า ท่านจะออกไปเดินจงกรมทุกเช้าๆ แหะ ไปเดิน เราก็ค่อยสังเกตดูท่าน เวลาเราบวชแล้วเราก็ไปถามภาวนา เพราะเราอยากจะภาวนาเดินจงกรมเหมือนท่าน ไปถามท่านจะให้ภาวนายังไง อยากภาวนาจะให้ทำยังไง ท่านบอกว่าให้เอาพุทโธ เราชอบพุทโธ เราภาวนาพุทโธ ให้มีสติติดแนบอยู่กับพุทโธ เวลาเดินจงกรมก็ตีนั้นสมาธิก็ดี ให้มีสติติดแนบอยู่นั้น

พอท่านสั่งอย่างนั้นแล้วเราก็ไปทำ ไปทำที่แรกก็ยังไม่รู้เรื่องได้ราว สตินี้มันเหลวไหล พอเริ่มสติ กระแสของกิเลสดีแล้วๆ ล้มเหลวๆ สติตั้งไม่ได้ จิตก็หาความสงบไม่ได้ ที่นี้มันหากมีวันหนึ่งจนได้ เมื่อเราทำไม่หยุดไม่ถอย พอทำภาวนาไปๆ พุทโธๆ ไป ปรากฏใจของเราที่เหมือนเขาตากแหเอาไว้ พุทโธๆ เข้าไป พุทโธเหมือนตั้งจอมแห มีสติควบคุมอยู่กับคำว่าพุทโธ แล้วก็เท่ากับเราตั้งจอมแห ที่นี้ตื่นแหก็ค่อยหดเข้ามาๆ ก็ยิ่งเป็นความสนใจมากขึ้น สติตั้งขึ้นเรื่อยๆ เลย หดเข้ามาๆ จนเป็นกองแห ที่นี้กระแสของจิตมันค่อยทะล่อมตัวเข้ามา ซึ่งเป็นเหมือนกับดินเหนียวแหละ กระแสของจิตเหมือนดินแห แล้วก็ค่อยทะล่อมเข้ามาๆ มาถึงจุดกลางก็เป็นกองแหได้แก่ จิตจุดสว่างไสว จุดอัศจรรย์ละที่นี้

นี่เทียบกับกองแห มารวมอยู่จุดเดียว ไม่มีอย่างอื่น พุทโธๆ ก็ถึยบเข้าไป ใจก็รวมปั้งทันทีเลย พอมันรวมมานี้ก็อัศจรรย์ตัวเอง ตั้งแต่เกิดมาเราไม่เคยพบเคยเห็นความสุขความอัศจรรย์ ความแปลกประหลาด ตั้งแต่ไหนแต่ไรมา พังมาเจอเอาในวันนี้ เกิดความตื่นเต้นตัวเอง อัศจรรย์ใจตัวเองก็อัศจรรย์ แต่ไม่นานก็เพราะความตื่นเต้น

ทำให้จิตนี้มันเคลื่อนไหวเสีย เคลื่อนไหวมันก็ถอนออกมา แล้วก็พยายามภาวนาต่อไป วันหลังมันก็ไม่เป็น แต่ความดุเดือดของจิตที่เคยแสดงความอัศจรรย์ให้เห็นในภาวนานั้น มันไม่จิตไม่จาง มันเหนียวแน่นอยู่นั่นตลอด ที่นี้ก็พยายามภาวนาทุกวันๆ มันก็ไม่เป็น

ที่นี้พอสัญญาอารมณ์เราไปยึดเรื่องสัญญาอดีตของจิต ที่เป็นของอัศจรรย์ผ่านไปแล้วนั่น พอสัญญาอารมณ์ปล่อยอย่างนั้น มันก็รวมอีก พอตั้งหน้าตั้งตาจะเอาอีก มันก็ไปเอาสัญญาอารมณ์อันเก่าขึ้นมาภาวนาเสีย มันก็ไม่ได้เรื่อง ได้เห็นความแปลกประหลาดในการภาวนาของตนเองโดยไม่ต้องถามใครในคืนวันนั้นแหละ บวชเป็นพรราชาแรกด้วย

นี่พูดเพื่อเป็นคติให้พี่น้องทั้งหลายฟัง มันเลยตั้งดูอยู่ในคำภาวนานั้น ถึงจะผ่านไปแล้วก็ตาม ไม่เป็นอีก จิตใจก็ยังดุเดือด จะทำให้เป็นอย่างนั้นอีกๆ รวมแล้วเรียนหนังสืออยู่ ๗ ปี เป็นให้ ๓ หน เป็นแบบนั้น ลงถึงชั้นอัศจรรย์นะ หากไม่นาน อันนั้นละเป็นเชื้ออันสำคัญฝังจิต ให้เกิดเป็นอจลศรัทธา ความศรัทธาแน่นหนามันคงขึ้นมา ที่จะทำภาวนาให้จิตยิ่งกว่านั้นเข้าไปอีก

พอหยุดจากการเรียนแล้วออกภาวนา ที่นี้เอาใหญ่เลย ยังไงจะเอาจิตดวงนี้ให้ได้ๆ มันไปที่ไหนวะ คราวนี้เป็นคราวที่จะติดตามมัน ให้ได้ตัวมันมาอย่างจริงจัง ประจักษ์ใจจากการภาวนา ก็เอาอีก พอมาตั้งหน้าภาวนา หยุดแล้วจากการเรียน ตั้งหน้ามาภาวนาล้วนๆ เอาจริงเอาจังทั้งวันทั้งคืน สุดท้ายมันก็เป็นให้ละที่นี้ เป็นให้ๆ เรื่อยๆ จนกระทั่งจิตก้าวเข้าสู่ความอัศจรรย์ เรื่อยๆ ภูมิใจตัวเอง

การภาวนาไม่มีคำว่าขี้เกียจขี้คร้าน ท้อแท้อ่อนแอ หมუნตั่วตลอดเวลา เพราะอยากพบอยากเห็นจิตที่อัศจรรย์ ซึ่งเกิดขึ้นในเวลาภาวนาคราวนั้นๆ แล้วก็เอาใหญ่เลย จิตก็เจริญขึ้นเรื่อยๆ ที่นี้เวลามันสงบเต็มที่แล้ว ใจนี้เป็นเหมือนหินนะ แน่นปឹងเหมือนหินเลย โอ้ย อัศจรรย์ใจตัวเอง ทั้งๆ ที่เพิ่งได้แค่จิตเป็นสมาธิ ชั่วประเดี๋ยวประด๋าวเท่านั้น ยังไม่จริงจังอะไรมากนัก เราไม่รู้จักรักษา ครั้นทำไปมีงานมีการอะไรก็ทำบ้างๆ การภาวนาไม่สืบทอดกัน จิตก็รู้สึกเสื่อมๆ เข้าไม่ได้ๆ ก็โดดผิง เข้าป่าตัดสันดานกันอย่างหนักทีเดียว เอากันอย่างหนักแน่น ปีหนึ่งกับ ๕ เดือน ตั้งแต่จิตเจริญแล้วเสื่อมๆ

พอภาวนาไปได้ ๑๔-๑๕ วัน มันก็ก้าวไปถึงชั้นของมันที่เคยเป็น อยู่ได้เพียงสองสามคืนมันก็เสื่อมลงมาอย่างที่ไม่มองหน้ามองหลังเลย ทับไปหมด ก็ยังเหลือแต่อิตา บัว อรรถธรรมทั้งหลายที่เคยรู้เคยเห็นหายไปหมด เอ้า พยายามตั้งใหม่ๆ ๑๔-๑๕

วัน เจริญขึ้นไปสัก ๒-๓ คืบ ก็เสื่อมลงๆ แล้วตั้งใหม่อยู่อย่างนี้ เป็นเวลา ๑ ปี กับ ๕ เดือน ปีครึ่งว่างั้นเถอะ

จึงมาพิจารณาใหม่ นี่ละรากฐานที่จะยึดได้เป็นอย่างนี้ เล่าให้พี่น้องทั้งหลายฟัง ชะรอยมันจะเป็นเพราะเรากำหนดเฉพาะจิตเฉยๆ ไม่มีคำบริกรรมกำกับมันถึงได้เสื่อม ถึงเวลามันเสื่อมแล้วเอาไว้ไม่อยู่ ทีนี้เราก็เห็นมีวิธีเดียว จะเอาคำบริกรรมติดกับใจ สติไม่ให้เปลือให้อยู่กับใจ มันจะเสื่อมได้ไปในทางใด ให้เราทราบในตอนนี

พอว่างั้น ก็ปลงใจลงที่จะบริกรรม นำพุทโธ สำหรับเราเอง ชอบพุทโธ นำพุทโธ มาประจำ สติติดอยู่กับพุทโธ แต่นักบวชไม่ได้มีการงานอะไรมายุ่งเหยิงวุ่นวาย มีแต่ งานภาวนาอย่างเดียว เราจึงทำได้หามรุ่งหามค่ำ ไม่ให้มันเปลือเลยมันจะเป็นยังไง เอ้า ทีนี้เอาคำบริกรรมจับเข้าไป แล้วก็สติติดกับคำบริกรรม ไม่ยอมให้คิดให้ปรุงที่ไหนเลย บางทีอกจะแตกนะมันอยากคิดอยากปรุง สังขารมันดันออกมา ไม่ยอมให้ออก ให้อยู่ กับสตินี้เท่านั้น พุทโธๆ ติดแน่นเข้าไป

ครั้นต่อไปมันก็ค่อยเบาลงๆ ความอยากคิดอยากปรุงถึงขั้นอกจะแตก ค่อยเบา ลงๆ ต่อไปจิตก็ตั้งเป็นความสงบได้ พอสงบได้แล้ว พุทโธก็ไม่ปล่อย บริกรรม ตลอดเวลา จนกระทั่งได้เห็นจิตของเจ้าของ ที่ไม่เคยเป็นมันเป็นในเวลานั้น เวลาเรา บริกรรมติดแน่นกับสติไม่ให้เปลือแล้ว จิตละเอียดลงไปๆ จนกระทั่งเข้าถึงจุดที่ว่า บริกรรมไม่ได้เลย นึกไม่ออกคำบริกรรม มีแต่ความละเอียดของจิต ละเอียดสุด แล้วก็ งามตัวเอง

นี่เป็นเพราะเหตุไร ก็เราบริกรรมติดแน่นมาตลอด ขณะนี้ทำไมจึงบริกรรมไม่ได้ ปรุงไม่ออก อะไรไม่ออก เสียเลย เอ้า เสียบก็เสียบ แต่สติมีเราจะตั้งไว้กับที่ความรู้อัน ละเอียดนี้ ไม่ยอมให้เปลือ เอออันนี้แทนคำบริกรรม ก็ให้สติจับติดอยู่กับนั้น ทีนี้พอจิต สงบลงไปเต็มที่ๆ มันปรุงไม่ได้แล้วนั้น ค่อยคลี่คลายตัวออกมา พอออกมาแล้วก็เอา คำบริกรรมพุทโธอัดเข้าไปอีก แล้วก็ติดกันไป ทีนี้เวลามันอิมตัวแล้ว มันก็ลงได้อีก

เวลามันลงบริกรรมไม่ได้นะ นึกคำบริกรรมไม่ออก ให้ท่านทั้งหลายจำเอาไว้ จิต ถึงขั้นละเอียดสุดแล้ว บริกรรมไม่ได้นึกไม่ออกเลย ไม่ออกก็ให้อยู่กับสติ อยู่กับความรู้ ที่มันละเอียดนั้น ให้จับติดอยู่นั้น ทีนี้พอมันคลี่คลายออกมา พอนึกคำบริกรรมได้ เอา คำบริกรรมติดเข้าไปอีก สุดท้ายก็ค่อยเจริญขึ้นไปๆ เอา ที่มันเสื่อมมันเจริญมา เป็น เวลาปีหนึ่งกับห้าเดือน เอ้า เสื่อมไป เราไม่เสียดาย เพราะเสียดายเท่าไรยังสร้างกอง ทุกข์ให้เรามากขึ้นๆ คราวนี้มันจะเสื่อม เอ้า เสื่อมไป จะเจริญๆ ไป แต่ที่ไม่ปล่อยเลย นั้นก็คือ คำบริกรรมพุทโธกับสติจะติดแน่นอยู่นี้ อันไหนจะเสื่อมไปไหนให้เสื่อมไป ไม่ เสียดายไม่อาลัย หมดอารมณ์ทุกอย่าง เหลือตั้งแต่พุทโธกับสติติดแน่นกันตลอดไป

ที่น้ำมันก็ค่อยเจริญขึ้น ๆ ไปถึงขั้นที่มันอยู่ได้ ๒-๓ คืบ เลื่อมลงมา ๆ ไปถึงขั้นนั้นแล้วไม่เลื่อม เราปล่อยเลย เอ้า เลื่อมก็เลื่อมไป แต่คำว่าพุทโธกับสตินี้จะไม่ปล่อย เป็นกับตายก็ให้ไปด้วยกันเลย จะไม่ยอมปล่อยให้มัน พอไปถึงนั้นแล้ว แทนที่จะเลื่อม ไม่เลื่อม ไม่เลื่อมก็ต่อกันไปเรื่อย ๆ สุดท้ายก็ก้าวขึ้นได้ ๆ ไม่เลื่อมดังที่เคยเป็นมา จากนั้นก็ค่อยเจริญขึ้น ๆ จนกระทั่งจิตเด่น บริกรรมไม่บริกรรมก็เด่นอยู่ในนั้น คำบริกรรมก็เลยกลายเป็นของไม่จำเป็น ความรู้ที่เด่นชัดนั้น เป็นจุดหมายของสติที่จะจับติดอยู่ตลอดเวลา จิตก็มีความสง่างามขึ้นเรื่อย ๆ

นี่ได้รู้เห็นความเลื่อมของตนเอง ว่าไม่มีคำบริกรรมนี้เลื่อมได้ แต่เวลามีคำบริกรรมติดตัวเองตลอดอย่างนั้นแล้ว เจริญขึ้นไปแล้วไม่เลื่อม เจริญขึ้นไปเรื่อย ๆ จึงก้าวหน้าไปเรื่อย ๆ จากนั้นมาอีกไม่เคยเลื่อมเลย จึงก้าวเข้าสู่วิปัสสนา สติปัญญาเหนียวแน่นมั่นคง เฉลียวฉลาด ก้าวขึ้นไปเรื่อย ๆ จนผ่านไปได้ตลอดทั่วถึง ก็เพราะการปฏิบัติอย่างนี้ ให้นั่งทั้งหลายจำเอาไว้นะ เราเคยเป็นมาแล้ว จึงสอนอย่างแม่นยำ ไม่ผิดไม่พลาด สอนอย่างแน่ใจ ว่าผิดไปแล้วเพราะเหตุนั้น เราตั้งสติกับคำบริกรรม ให้อยู่ด้วยกันกับจิต ไม่ให้พรากจากกันเลย ก็ไม่เลื่อม ก็เอาอันนั้นเป็นหลักเป็นเกณฑ์เรื่อยมา จนกระทั่งจิตก้าวขึ้นไปได้ ผ่านพ้นอุปสรรคทั้งหลายที่เคยสร้างขวากสร้างหนาม ขวาคอเราอยู่ตลอดเวลาไปได้ จิตก็ค่อยโล่งไป ๆ จากนั้นก็ก้าวไปเต็มกำลังความสามารถของตน

นี่ละการภาวนา ให้ท่านทั้งหลายจำเอาไว้ ส่วนลึกเข้าไปกว่านั้น เรายังไม่พูด พูดแต่ขั้นนี้ก่อน พอพูดถึงขั้นนี้แล้ว มันหากมีทางเดินก้าวต่อไป กว้างขวางไป ลึกซึ้งไป ละเอียดลอบไป ตามวิสัยของสติปัญญาที่อบรมได้มากน้อย มันจะขึ้นไปโดยลำดับอย่างนั้นแหละ จากนั้นก็ก้าวขึ้นไปเรื่อย ๆ ให้พากันจำนะ การภาวนา ไม่มีครูมีอาจารย์แนะนำสั่งสอนที่ถูกต้องแม่นยำ จิตมันไขว่คว้า มันเหลวไหลโลเล ไม่มีหลักมีเกณฑ์ ให้อยึดให้ติดที่ตัวนี้ หลักนี้เป็นหลักที่ถูกต้อง ได้ดำเนินมาเรียบร้อยแล้ว เป็นที่ตายใจ จึงได้นำมาสอนพี่น้องทั้งหลาย ว่าไม่ผิด ขอให้ดำเนินตามนี้เถิด มันจะเลื่อมไปไหน ถ้าลงสติกับคำบริกรรมติดกันอยู่แล้ว จะฟื้นตัวขึ้นมาจนได้นั้นแหละ

นี่การภาวนา เราเคยภาวนามาแล้ว ได้มาสอนพี่น้องทั้งหลาย นี่สอนไม่สะทกสะท้าน หายสงสัยทุกสิ่งทุกอย่าง พุทธศาสนาหายสงสัยร้อยเปอร์เซ็นต์ เราไม่ได้มีอะไรที่จะสงสัยในพุทธศาสนาว่าสอนผิดไป พระพุทธเจ้าสอนผิดไปไม่เคยมี มีแต่สาวกขาดธรรมตรัสไว้ชอบแล้ว ๆ ทั้งนั้น ขอให้ปฏิบัติตนตามธรรมที่ท่านสอนไว้เถิด จะเป็นไปเพื่อความรู้งั้นเห็นจริงเป็นลำดับ นี่ได้เป็นไปแล้วตามที่ปฏิบัติมา ดังที่เล่าให้พี่น้องทั้งหลายฟังนี้แหละ เอาจนถึงขั้นจิตหายสงสัยหมด พระพุทธเจ้าทุก ๆ พระองค์ พระสาวก

อรหันต์ทุกๆ พระองค์ จิตดวงนี้เมื่อก้าวเข้าถึงระดับอันเดียวกันแล้ว เป็นอันเดียวกันเลย เหมือนหนึ่งที่เราไปนั่งอยู่ในท่ามกลางพระพุทธรูปเจ้าทั้งหลายและสาวกทั้งหลาย เหมือนกันกับฝนที่ตกลงมาจากบนฟ้า พอตกลงมาในท้องมหาสมุทร กลายเป็นมหาสมุทรไปด้วยกันหมด ไม่ทราบว่ามีเม็ดไหนเป็นเม็ดไหนๆ แต่เป็นมหาสมุทรด้วยกันหมด บรรดาน้ำที่ตกลงมาจากบนฟ้าอากาศ

นี่จิตเมื่อก้าวเข้าถึงความบริสุทธิ์แล้วไม่ว่าจิตหญิงจิตชาย จิตไม่มีวัยไม่มีเพศ เมื่อก้าวเข้าถึงขั้นนี้แล้ว ก็เป็นมหาวิมุตติ มหานิพพานเหมือนกันหมด แล้วเราจะไปทูลถามพระพุทธรูปองค์ไหนต่อองค์ไหน ก็เป็นมหาวิมุตติ มหานิพพานด้วยกัน ซึ่งเราก็อยู่ในท่ามกลางนั้นแล้ว เราไปสงสัยหาอะไร นั่นละที่ว่าหายสงสัยในพุทธศาสนา ในธรรมทั้งหลายหายสงสัย ตรงที่ว่าเข้าเป็นอันเดียวกัน แม่น้ำตกลงมาจากบนฟ้า ไหลลงมาสู่ท้องมหาสมุทร มาเป็นน้ำมหาสมุทรอันเดียวกันแล้ว หายสงสัยๆ อะไร

นี่จิตตั้งแต่ชำระกิเลสหมดสิ้นโดยประการทั้งปวงไม่มีอะไรเหลือ เหลือแต่ความบริสุทธิ์ล้วนๆ ซึ่งเข้ากันได้กับพระพุทธรูปเจ้า พระอรหันต์ แล้วก็มหาวิมุตติ มหานิพพานเหมือนกัน จึงไม่สงสัยเรื่องพุทธศาสนา เราได้ปฏิบัติมาแล้วเต็มเม็ดเต็มหน่วยด้วยความหายสงสัยแล้ว ในระยะที่หายนี้หายจริงๆ เวลาที่กำลังดำดำขาว ล้มลุกคลุกคลาน ก็ดังที่เคยเล่าให้พี่น้องทั้งหลายฟัง จนน้ำตาร่วงบนภูเขา สู้กิเลสไม่ได้ ไปภาวนาอยู่บนภูเขา กระแสของกิเลสตีเอาหนี ตั้งสติไม่อยู่ๆ ตั้งเพื่อล้ม ไม่ได้ตั้งเพื่ออยู่ จนกระทั่งน้ำตาร่วงบนภูเขา เป็นแต่เพียงว่าจิตมันมูมานะของมัน มันไม่ถอยเท่านั้นเอง จึงพอบึกบึนไปได้ ดังได้มาเล่าให้พี่น้องทั้งหลายฟังนี้แหละ

โรงงานใหญ่ก็คือพ่อแม่ครูจารย์มัน เวลาสู้กิเลสไม่ได้ ก็กลับคืนไปหาท่าน ท่านก็ช่วยอุบายต่างๆ แล้วกลับมาอีก ล้มเหลวไปอีกๆ กลับไปอีกเอาอีก ไม่หยุดไม่ถอย ต่อไปกิเลสก็ล้มให้เราเห็น ล้มถึงมันจะลุกเร็วขนาดไหน ก็เห็นท้องของกิเลสมันล้ม หือมันมีท้องเหมือนกันเธอ แต่ก่อนมีแต่กุ่มกุ่มหงายมาให้มึงดูๆ ที่นี้มึงหงายแบบไหนให้กูดู ยี่งมีกำลังใจขึ้นไป พัดกันกับกิเลส ตลอดๆ ไปเลย

ได้กำลังละที่นี้ พอถึงขั้นได้กำลังแล้วกิเลสมีแต่หงายเป็นส่วนมากๆ ธรรมะเราดีเอาๆ สุดท้ายธรรมะคือความเพียรนี้ มันเป็นสติปัญญาอัตโนมัติ แต่ก่อนมีแต่กิเลสทำงานบนหัวใจสัตว์เป็นอัตโนมัติ จะรู้จะเห็นกับสิ่งใด สัมผัสสัมพันธ์กับสิ่งใด กิเลสออกหน้าแล้วๆ ไม่มีธรรมะจะออกต้านทานกันได้เลย นั่นเวลากิเลสมีอำนาจมาก มันทำงานบนหัวใจสัตว์เป็นอัตโนมัติตลอดมาทุกหัวใจสัตว์ไม่มีเว้น ที่นี้เวลาเรามีความพากเพียรประกอบอย่างหนักหน่วงไม่หยุดไม่ถอย จนกระทั่งสติปัญญามีกำลังแก่กล้าแล้ว สติปัญญานี้กลายเป็นสติปัญญาอัตโนมัติ หมุนใส่กิเลสนี้ขาดสะบั้นๆ สุดท้ายก็

เป็นสติปัญญาอัตโนมัติ อยู่ที่ไหนเป็นความเพียรเพื่อฆ่ากิเลสตลอดเวลา ไม่ว่าจะยืน ว่า เดิน ว่านั่ง ว่านอน เว้นแต่ขณะหลับเท่านั้น

แม้ที่สุดเรานั่งจ้งหันอยู่นี้ มันไม่ได้สนใจกับอาหารหวานคาวที่อยู่ในปาก เคี้ยว ก้อก ๆ นั้นนะ แต่จิตมันทำงานอยู่ในลึก ๆ มันฆ่ากิเลสอยู่ภายใน นี่เรียกว่าอัตโนมัติ ในการฆ่ากิเลสของธรรม ให้ท่านทั้งหลายจำเอาไว้ ธรรมนี้เมื่อมีกำลังแล้ว ทำลายกิเลส ฆ่ากิเลสโดยอัตโนมัติได้ เหมือนกันกับกิเลสทำลายจิตใจของสัตว์โลกโดยอัตโนมัติของมัน ไม่ผิดกันเลยเปอร์เซ็นต์เท่ากัน เวลาสติปัญญามีกำลังมากแล้ว ก็ฆ่ากิเลสแบบ เดียวกัน ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหน ๆ เป็นการค่อยๆ เชี่ยวชูดค้นฆ่ากิเลสโดยลำดับ ๆ จนกระทั่งบางที ได้ออกอุทานขึ้นมาว่า เหอ กิเลสนี้มันเสร็จสิ้นตายไปหมดแล้วหรือ ไม่ใช่เป็นพระ อรหันต์น้อย ๆ ขึ้นมาแล้วหรือ อย่างนี้ก็มี แต่เราไม่ได้สำคัญ พูดทำทำยกิเลสต่างหาก เอา ถ้าตัวไหนมี เอา ขึ้นมา ให้ได้พัดกันเสียคราวนี้ สักเดี๋ยวมันก็โผล่ขึ้นมา ก็ไล่กัน เปรี้ยว ๆ

ทีนี้เวลามันเอาเต็มที่แล้ว สติปัญญาที่มีกำลังแก่กล้าสามารถ ก้าวถึงมหาสติ มหา ปัญญา ที่เฉียบขาดเฉียบแหลมแล้ว กิเลสตัวไหนโผล่ไม่ได้เลย ขาดสะบั้น ๆ สดุด้ายคำ ว่าอรหันต์น้อย ๆ อรหันต์ใหญ่ ๆ เลยไม่มี มีแต่สนุทญูโก ครั้งสุดท้าย กิเลสขาดสะบั้น ลงจากหัวใจ มีแต่ใจที่สว่างจ้าครอบโลกธาตุอยู่เท่านั้น หากกิเลสเท่าเม็ดหินเม็ดทราย ที่ จะเข้ามาเคลือบแฝงในจิตใจไม่มีเลย นี่ละใจของพระอรหันต์ ตั้งแต่กิเลสตัวยุแห่ ก่อกวน ทำทุกข์ให้สัตว์ มีมากมีน้อยเท่าไรมันกวนตลอดเวลา นั้นขาดสะบั้นลงไปจากใจ แล้ว จิตไม่มีอะไรเข้าไปกวน เป็นจิตที่สว่างจ้า เป็นธรรมธาตุขึ้นมาภายในใจของนัก ภาวนาทั้งหลาย

นี่ละผลแห่งการปฏิบัติตามพุทธศาสนา พุทธศาสนาเป็นของเล็กน้อยเมื่อไร เป็นของใหญ่โตมากที่สุด ไม่มีใครจะสอนได้เหมือนพระพุทเจ้า ในสามแดนโลกธาตุ ไม่มีใครจะสามารถอาจหาญ สอนโลกทั้งหลายให้หลุดพ้นจากทุกข์ได้เหมือน พระพุทเจ้าทุกๆ พระองค์ ที่สอนโลกให้พ้นจากทุกข์มาแล้วมากมาย ท่านทั้งหลายจำ เอา

พุทธศาสนารวมลงที่ใจนะ ให้ปฏิบัติจิตใจของตนให้ดี ตั้งแต่เริ่มฝึกหัดตัดแปลง ล้มลุกคลุกคลาน เอา เอากันไปไม่ต้องถอย สู้ไปสู่มามันก็ค่อยใสสะอาดขึ้นมา เพราะน้ำ ชะล้างตลอด น้ำคือความเพียรด้วยธรรม สติธรรมปัญญาธรรมชะล้างเข้าไปเรื่อยๆ แล้วใจก็ค่อยใสสะอาดผ่องใส ตั้งแต่ความสงบขึ้นไป ชักพอกกิเลส เอาจนถึงขั้นมหาสติ มหาปัญญา กิเลสตัวเท่าเม็ดหินเม็ดทรายมีไม่ได้เลย ขาดสะบั้นไปตาม ๆ กัน กลายเป็น จิตธรรมธาตุ จิตวิมุตติหลุดพ้นขึ้นมาประจักษ์ตาประจักษ์ใจ เรียกว่าสนุทญูโก ครั้ง

สุดท้าย ฐ์ผลงานของตนว่าเสร็จสิ้นแล้ว ในการประกอบความพากเพียร เพื่อสังหารกิเลสตัวเป็นภัยต่อเราได้สิ้นสุดลงไปแล้ว อรหันต์ใหญ่ อรหันต์น้อยเลยไม่มี มีแต่ธรรมธาตุความบริสุทธิ์ล้วนๆ เต็มหัวใจ จากเหตุการณ์ที่เราดำเนินมาเต็มเม็ดเต็มหน่วย เป็นผลให้หลุดพ้นไปจากใจ

ธรรมะพระพุทธเจ้าเป็นอกาลิโก ไม่มีกาลนั้นสมัยนี้ ถึงจะให้ผลอย่างนั้น ให้ผลอย่างนี้ เรื่องกิเลสมันหลอกต่างหาก ว่าศาลาล่วงมาเท่านั้นปี เท่านั้นเดือน ศาลาหมดมรรคหมดผล บาปไม่มี บุญไม่มี นรกไม่มี สวรรค์ไม่มี นี่คือกิเลสเหี้ยมหัวใจสัตว์ ธรรมแท้มันไม่เหี้ยม รื้อออกมา อะไรมันปิดบังเอาไว้ นั่นก็คือความมืดบอดได้แก่กิเลสนั่นเอง เอ้า รื้อถอนออกมาด้วยความอุตสาหะพยายามของตน เดี่ยวก็จะค่อยสว่างขึ้นมาๆ สุดท้ายสว่างจ้าขึ้นมา ไอ้จอกไอ้แหวนที่มันปกคลุมหุ้มห่อหน้า หายหน้าไปหมด รื้อถอนออกขึ้นบนฝั่งทั้งหมด เหลือแต่น้ำที่สะอาดจ้ำอยู่ในสระใหญ่ สระใหญ่คือหัวใจที่หลุดพ้นแล้วนั้นแล ให้พากันจดจำทุกคนนะ

การปฏิบัติธรรม เราสอนโลก เราไม่ได้สอนด้วยความสงสัยในธรรมทุกชั้น ไม่มีสงสัยเลย เวลาสงสัยก็ดังที่เคยเล่าให้ฟัง บทเวลามันหมดความสงสัยแล้ว พระพุทธเจ้าจะก็หมั่นก็แสนก็ล้านๆ พระองค์ก็ตาม พระสงฆ์สาวกมีจำนวนมากขนาดไหน ธรรมธาตุที่บริสุทธิ์นี้เข้าอยู่ในท่ามกลางนั้นแล้ว สงสัยกันหาอะไร มันเป็นอันเดียวกันแล้ว

นี่ละธรรมที่ปฏิบัติให้ถึงเหตุถึงผล ถึงพริกถึงขิง แล้วจะเป็นอย่างนี้ด้วยกัน บรรดาจิตของพระอรหันต์กับจิตพระพุทธเจ้า นตฺถิ เสยฺโยว ปาปิโย ไม่มีแปลกต่างกันเลย เป็นอันเดียวกันแล้วเหมือนน้ำมหาสมุทร ฝนจะตกมาก็หยดก็หยาด เป็นแม่น้ำมหาสมุทรเหมือนกันหมด นี่น้ำมหาวิมุตติ มหานิพพาน เมื่อเข้าสู่ใจเต็มดวงแล้ว ก็เป็นมหาวิมุตติ มหานิพพาน เช่นเดียวกันหมด จึงให้พากันตั้งอกตั้งใจ อ्यानอนเฝ้ากระดูกอยู่เฉยๆ กระดูกมีทุกคน หนังเนื้อก็มีทุกคน หมู หมา เป็ด ไก่ มีกระดูกทั้งนั้น กระดูกเราให้มีค่าบ้าง หนังหุ้มกระดูกของมนุษย์ ให้มีค่ากว่าสัตว์นะ ให้ระลึกถึงพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์

บำเพ็ญทาน อย่าตระหนี่ถี่เหนียว เมื่อพอมิให้ทาน ให้ทานไป ทานนั้นส่งออกไปแล้วกลับเข้ามาเป็นบารมีหนุนหัวใจเรา ไม่ว่าทานมากทานน้อย ไม่สูญหายไปไหน หลุดจากมือเราไปก็ไปอยู่กับมือที่เราให้เขา อยู่กับมือของผู้รับ ให้ทานมากทานน้อย ไม่สูญหายไปไหน ส่วนบุญส่วนกุศลเข้าสู่จิตใจของเรา เรื่องรักษาศีลรักษาธรรมทั้งหลาย ก็ให้พากันรักษาไป การภาวนาก็ให้พากันตั้งอกตั้งใจภาวนา

จิตใจให้ดูบ้าง ฟืนไฟอยู่ที่ใจ ถ้าเอาน้ำดับไฟคือสติปัญญา สอดส่องลงไปด้วยจิตตภาวนาแล้ว เราจะเห็นไฟกองใหญ่ๆ ที่มันเผาหัวใจ แดงโร่ๆ มีความทุกข์ร้อน

ตลอดเวลาที่เรานั่งๆ ไป ไฟที่แดงโร่ๆ เพลิดเพลินตลอดเวลา จะค่อยระงับตัวลงไปด้วย น้ำดับไฟ ได้แก่การภาวนา จิตใจจะค่อยสงบร่มเย็นไป จึงขอให้พี่น้องทั้งหลาย นำไป พินิจพิจารณา วันนี้เข้ามาฟังธรรม ฟังธรรม เป็นโอกาสอันดีงาม ไม่มีอะไรมาแย่งมาชิง ถ้าเราไม่ต่อต้านคิด มาจากบ้านคิดถึงบ้าน มาจากลูกจากเมีย คิดถึงลูกถึงเมีย มีสมบัติ เงินทองมากน้อย ไปคิดถึงเขาหมด สิ่งเหล่านี้เลยมีค่ามากกว่ามรรคผลนิพพาน กว่า สวรรค์กว่านิพพานเสียอีก ถ้าอย่างนั้นไปไม่รอดนะ เวลาเราตายแล้วใครเฝ้าบ้านเฝ้า เรือนเรา ผัวเมียลูกหลาน สมบัติเงินทองข้าวของใครเฝ้า เราตายแล้วเราก็ตายไปเลย

อันนี้ก็เหมือนกัน เวลาเรายังมีชีวิต เอา สร้างความดีให้พอ ตายแล้วมันทิ้งไว้ เหมือนกันหมด ไม่ว่าคนมีคนจน คนบาบคนบุญ สมบัติเงินทองข้าวของ เอาไปไม่ได้นะ เราอาศัยเพียงชั่วระยะมีชีวิตอยู่เลี้ยงดูกันไปเท่านั้น พอถึงกาลเวลาแล้ว ลมหายใจขาด แล้ว สิ่งทั้งหลายเหล่านั้นที่ว่าเป็นสมบัติของเราขาดสะบั้นไปตามๆ กัน แต่ส่วนบุญกุศล ที่เราสร้างไว้ไม่ขาด

นี่ละเป็นมิตรเป็นสหาย เป็นผู้พึ่งเป็นพึ่งตายของเรา ได้แก่การสร้างบุญสร้าง กุศล ให้สร้างให้พอ เวลาที่มีชีวิตอยู่นี้ ตายแล้วจึงนิมนต์พระมา กุสลา ธมฺมา มันเกิด ประโยชน์อะไร เวลาเรามีชีวิตอยู่ ฉลาดอยู่นี้ ทำไมไม่นำความฉลาดเอามาใช้ให้เป็น ประโยชน์แก่ตัวเอง กุสลา ธมฺมา แปลว่าธรรมยังบุคคลให้ฉลาด เอ้า สอนเจ้าของให้ มันฉลาดทางคุณงามความดีทั้งหลาย เราจะเป็นคนฉลาดแหลมคม และเป็นคนดี ยก ตนให้หลุดพ้นจากทุกข์ไปได้เป็นลำดับ จนกระทั่งถึงพระนิพพาน เพราะความฉลาด เต็มตัวแล้วได้ด้วยกันทั้งนั้น จึงขอให้ท่านทั้งหลายได้นำไปพินิจพิจารณา การแสดง ธรรมนี้ เทศน์ไปมากๆ ก็เหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้า ธาตุชั้นดีไม่ดีแล้วเดี๋ยวนี้ เทศน์นานไปๆ เหนื่อย จึงขอยุติเพียงเท่านี้ ขอความสวัสดิ์จงมีแก่บรรดาท่านผู้ฟังทั้งหลายโดยทั่วกัน เทอญ.

พูดท้ายเทศน์

ได้กี่นาที (๓๔ นาทีครับ) โธ่ ได้มากขนาดนั้นเชียวนะ ได้ ๓๔ นาที เดียวนี้ ได้แค่นั้นละ มันหมดกำลัง แต่ก่อนฟาดไปเป็นชั่วโมงก็ได้ แต่เราไม่เคยเทศน์ผาดโผน ถึง ๒ ชั่วโมง ดูเหมือนไม่ค่อยมีนะ แม้แต่เทศน์สอนพระก็เหมือนกัน เทศน์สอนพระนี่ มันหมุนของมัน เทศน์สอนพระนี่ โธ่ รุนแรงมาก ท่านทั้งหลายจะได้ฟังเวลาเราเทศน์ สอนพระบนศาลา ซึ่งไม่มีใครมาเกี่ยวข้อง เทศน์สอนพระล้วนๆ ธรรมนี้จะออกอย่าง เผ็ดร้อนๆ เต็ดขาดๆ ฟุ้งๆ ส่งให้ถึงพระนิพพานสดๆ ร้อนๆ ว่างั้นเถอะนะ เพราะฉะนั้นธรรมะถึงเด็ด สังขารร่างกายเป็นเครื่องมือก็ดี แต่เดี๋ยวนี้ไม่ได้ ถ้าเทศน์ อย่างนั้นตายเลย เดียวได้มากกุสลาหลวงตาบัว มันผัดกัน เครื่องมือร่างกาย การเทศนา

ว่าการเป็นเครื่องมือ ใจนี้ไม่มีวัย จะเทศน์ขนาดไหนได้ทั้งนั้น ถ้าเครื่องมืออำนวย แต่
เครื่องมือไม่อำนวยแล้ว จึงเพียงเท่านั้นแหละ ต่อไปนี้จะให้พร ท่านทั้งหลาย

รับชมและรับฟังพระธรรมเทศนาของหลวงตา ได้ที่

www.luangta.com หรือ www.luangta.or.th

และสถานีวิทยุเสียงธรรมเพื่อประชาชน *FM 103.25 MHz*

และเครือข่ายทั่วประเทศ